

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation research) โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูล (Unit of analysis) โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 166 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 117 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน  $\alpha .05$  ผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย และดำเนินการตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยทำการสุ่มโรงเรียน เมื่อได้โรงเรียนก็จะได้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2	กลุ่มประชากร (ผู้บริหารสถานศึกษา)	กลุ่มตัวอย่าง (ผู้บริหารสถานศึกษา)
อำเภอบางบาล	22	16
อำเภอลาดบัวหลวง	25	18
อำเภอบางไทร	26	18
อำเภอผักไห่	20	14
อำเภอบางปะอิน	29	20
อำเภอบางซ้าย	16	11
อำเภอเสนา	28	20
รวม	166	117

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับ เพศ อายุ ปัจจุบัน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำประกอบด้วย 10 ประการ ดังนี้

1. ความจำเป็นพื้นฐาน
2. การมองการณ์ไกล
3. มีหลักการ
4. หลักในการทำงาน
5. หลักการปกครอง
6. ความมุ่งประสงค์
7. การวางแผน

8. ความเย็นหยัด
9. การบริหารคน
10. ความรักองค์กร

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert's five rating scale) กำหนดคำตอบเป็นข้อความ 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดยกำหนดค่าระดับคะแนนของแต่ละช่วงน้ำหนักเป็น 1 ถึง 5 คะแนน ตามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้ค่าน้ำหนัก ดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติของท่านที่แสดงออก อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติของท่านที่แสดงออก อยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติของท่านที่แสดงออก อยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติของท่านที่แสดงออก อยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติของท่านที่แสดงออก อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert's five rating scale) กำหนดคำตอบเป็นข้อความ 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดยกำหนดค่าระดับคะแนนของแต่ละช่วงน้ำหนักเป็น 1 ถึง 5 คะแนน ตามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ค่าน้ำหนัก ดังนี้

- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน  
มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

### การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัยและนิยามศัพท์ และเพื่อนำมาสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการตรวจสอบ
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยอาศัยหลักการทฤษฎี การสังเคราะห์
3. สร้างแบบสอบถาม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของเซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni) โดยปรับปรุงมาจาก แบบสอบถามของ วีระ เก่งทอง (2535 : 129-147) ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ได้คำถามจำนวน 63 ข้อ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความจำเป็นพื้นฐาน 2) การมองการณ์ไกล 3) มีหลักการ 4) หลักในการทำงาน 5) หลักการปกครอง 6) ความมุ่งประสงค์ 7) การวางแผน 8) ความยืดหยุ่น 9) การบริหารคน และ 10) ความรักองค์กร และการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหาร จำนวน 15 ข้อ รวมมีข้อคำถามทั้งหมด 78 ข้อ
4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์พิจารณาความครอบคลุมของคำถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อความชัดเจนและการใช้ภาษาที่เหมาะสม
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงตามกรอบความคิด และนำมาหาค่าความสอดคล้องของความคิดเห็น (Index of item objective congruence : IOC) (วาโร เฟิงส์วาลด์, 2551 : 245) โดยในแต่ละข้อคำถามที่ถือว่าใช้ได้ ต้องมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป และค่า IOC สำหรับข้อคำถามทุกข้อที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งแสดงว่ามีค่าความตรงสอดคล้องกับกรอบความคิด เป็นที่ยอมรับได้
6. ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรึกษากับกรรมการควบคุมเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้มีความสมบูรณ์และครอบคลุมประเด็นตามกรอบแนวคิด การวิจัยและจัดพิมพ์เป็นฉบับที่นำไปเป็นเครื่องมือใช้ในการวิจัยต่อไป

7. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

8. นำแบบสอบถามหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 2 ลักษณะ ดังนี้

8.1 พฤติกรรมด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา .99

8.2 การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน .98

9. นำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อทำการเก็บข้อมูลในการวิจัย

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 117 คน

2. ส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 7 อำเภอ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 100 %

3. ตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามการวิจัยมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับ เพศ อายุ ปัจจุบัน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำประกอบด้วย 10 ประการ ดังนี้

1. ความจำเป็นพื้นฐาน
2. การมองการณ์ไกล
3. มีหลักการ
4. หลักในการทำงาน
5. หลักการปกครอง
6. ความมุ่งประสงค์
7. การวางแผน
8. ความยืดหยุ่น
9. การบริหารคน
10. ความรักองค์กร

วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. 2543 : 23-24)

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด  
 คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย  
 คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง  
 คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก  
 คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. 2543 : 23-24)

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด  
 คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.50 หมายถึง มีความเห็นด้วยว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละรายการ
3. การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา กับ การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การพิจารณาความสัมพันธ์ จะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ (R) ซึ่งเกณฑ์การแปลผลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่คำนวณได้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 44) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ต่ำกว่า .20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .21 – .40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .41 – .60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .61 – .80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .81 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง